

Maarten Kolsloot

FC EMMEN

Een droomseizoen

Inleiding

De A28 wordt steeds een beetje leger naarmate ik dichterbij Hoogeveen kom.

De A-weg gaat over in een N-weg. Bomen lichten fel op in een zomer die eeuwig lijkt te duren. Langzaam golft het landschap een beetje. De Hondsrug. Emmen doemt bijna vanuit het niets op, een verdwaalde plaats in een verlaten landschap.

Ik rij verder naar het oosten. Door Nieuw-Dordrecht, Bargermeer, Barger-Compascuum: hart van het oude veenlandschap. De lange rechte kanalen en keurig bijgehouden akkergronden geven het gebied kalme orde. Op straat wordt beleefd gegroet en iedereen lijkt geïnteresseerd in een bezoeker uit het westen. Drenthe voelt fijn aan.

Hoe anders dan de verhalen die mij zijn verteld. Het is niks en het zal nooit wat worden, dat is zo ongeveer de opvatting over Drenthe van de mensen om mij heen. Eerlijk is eerlijk: mijn eerste associaties met de provincie zijn ook niet direct positief. Treinkaping De Punt. Gevangenis Veenhuizen. Kamp Westerbork. Welkom in Drenthe. Alsof één provincie de verzamelplaats van alle Nederlandse ellende is. Waar straf en vergelding belangrijker zijn dan plezier.

Sterk gezegd? Misschien. Maar wie denkt bij Drenthe meteen aan iets vrolijks? Oké, de motorraces van de TT in Assen misschien. Lekker fietsen tussen de hunebedden. Naar het Dierenpark in Emmen. Maar verder?

Op die arme mensen in Zuidoost-Drenthe werd altijd neergekeken, nota bene door hun eigen overheid. 'De veenarbeiders vinden huur betalen nu enenmale iets minderwaardigs,' zegt minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, Slotemaker de Bruine, in 1927. 'Ze gaan met zijn allen het bos in, halen wat sparren, steken wat plaggen en in betrekkelijk geen tijd

hebben ze zich een huis gebouwd, dat geen cent kost. En ook geen huur.' Armoede lijkt in de voormalige veendorpen buiten Emmen zo diep verankerd dat een onderzoeker aan de Rijksuniversiteit Groningen nu bekijkt of de oorzaken van armoede erfelijk zijn.

Emmen ontkomt niet aan die negatieve stereotypen. De Emmenaren lijken murw gebeukt door eeuwenlange tegenslag. Het kleine dorp, met een paar duizend inwoners, profiteert aan het begin van de twintigste eeuw kortstondig van de veengrond rond het dorp. Als die gronden op raken en de vraag naar turf daalt, nemen werkloosheid en armoede snel toe. De situatie wordt zó erg dat de overheid in de jaren twintig verwoede pogingen doet om mensen uit Emmen weg te krijgen.

Hoop was er vaak kortstondig.

Na de Tweede Wereldoorlog voltrekt zich een economisch wonder. De lege weilanden rond Emmen blijken opeens prima industrieterreinen. Arbeiders zijn er door de hoge werkloosheid genoeg. Grote bedrijven zien kansen en komen, mede gelokt door overheidssubsidies, naar Emmen. Aku. Danlon. Honeywell. AAF.

Emmen wordt in korte tijd een succesverhaal, een industriestad met werk in overvloed en plaats voor vernieuwing en groei. De wereld lijkt opeens maakbaar. Tussen de veenarbeiders ontstaat een elite van directeuren en artsen.

Het aantal inwoners groeit in noodtempo tot zestigduizend en het dorp verandert in een centrum voor stedenbouwkundige vernieuwing. Het woonerf wordt in Emmen geboren. Met bussen tegelijk komen mensen naar dit wonder kijken.

Het boerendorp lijkt meegesleurd te worden in de vaart der volkeren.

Lijkt.

Zoals altijd gaat er weer wat mis.

Pakken worden in de jaren zeventig goedkoper gemaakt in

Azië. De industrie verdwijnt. De werkloosheid komt terug.² De bekende cirkel is weer rond.

Een *brain drain* volgt. Ben Feringa, geboren in de gemeente Emmen, wint in 2016 de Nobelprijs voor Scheikunde, maar is dan allang vertrokken. Zoals vele anderen.

Voetbalstad

Tussen de golfsgewijze opkomst en ondergang in Emmen en omgeving is de afgelopen honderd jaar altijd plaats geweest voor voetbal. De amateurs van VV Emmen trokken vanaf 1925 regelmatig duizenden toeschouwers voor een derby tegen Zwartemeer of een potje tegen Abe Lenstra's Heerenveen. In 1975 werd VV Emmen zelfs landelijk kampioen bij de zondagamateurs. Maar een profstatus zat er niet in. Ja, je had de semiprofs van Sportclub Drente, die tot en met 1971 in Klazienaveen van het profvoetbal snoepten, maar je zou kunnen stellen dat er nog nooit serieus betaald voetbal in Drenthe is gespeeld.³ Althans, niet op de manier zoals we dat gewend zijn. In Emmen werd tot voor kort serieus betaald voor voetbal, al was bij de topamateurs van Woonwagenkamp Emmen (WKE, tevens kraamkamer van menig volkszanger) nooit helemaal duidelijk waar het geld vandaan kwam.

Voor sommige profs was het lange tijd aantrekkelijker om bij WKE te voetballen dan bij het noodlijdende FC Emmen. In 2016 ging WKE failliet. De club was 'vergeten' BTW af te dragen.

Mijn favoriete WKE-anekdote: een journalist uit het noorden komt Andy van der Meijde tegen bij WKE. De oud-Ajaciëd strijkt kortstondig neer op het kamp. De journalist wil de oude vedette een paar vragen stellen. Dat kan wel, maar Van der

2. Bron: SCP, 'Armoede in kaart 2016', cijfers 2013.

3. Zwartemeer is een dorp in Drenthe, maar VV Zwartemeer speelde z'n wedstrijden in het naburige Klazienaveen. De profclub van Zwartemeer werd na de promotie naar de eerste divisie in 1966 omgedoopt tot Sportclub (SC) Drente. Na seizoen 1970/1971 verdween SC Drente uit het profvoetbal.

Meijde moet eerst nog even onderhandelen over z'n contract. Het zal niet al te lang duren, denkt de spits. En jawel, al snel komt Van der Meijde weer naar buiten, met goed zichtbaar in z'n broekzak een dik pak bankbiljetten.

FC Emmen, in 1985 ontstaan als BVO Emmen, is vooral een paradijs voor middelmatige voetballers. Red je het niet bij FC Groningen? Ga je naar Veendam. Red je het daar niet? Kan je altijd nog naar Emmen.

FC Emmen is een paar keer dicht bij promotie. In mei 1990 wint het in eigen huis met 1-0 van Heerenveen. Uit verliest de club met 0-2. Heerenveen promoveert, Emmen blijft achter. Een herkansing tegen NEC gaat verloren.

Eind jaren negentig voetbalt FC Emmen fijn onder leiding van trainers Azing Griever en Jan de Jonge. De club haalt met spelers als Mika Nurmela, Roy Stroeve, Michel van Oostrum en Martin Drent vijf jaar op rij de nacompetitie. Maar als puntje bij paaltje komt, promoveert telkens weer een andere club.

Na de jaren negentig, de jaren van de hoop, volgen lange jaren van leegte. In het seizoen 2002/2003 wordt Emmen onder leiding van Hennie Spijkerman en zijn assistent Ron Jans nog een keer tweede, maar daarna stagneert het. Het geloof zakt langzaam weg. En veel Drenten geloven toch al niet in succes.

De club heeft zich kennelijk zo geschikt in haar lot als do-lende eerstedivisionist, dat ze in 2010 haar 25-jarig jubileumboek *Dromen van de eredivisie* noemt.

Gammele financiën

Veel matige seizoenen zijn terug te voeren op de gammele financiële situatie van de club. Geldproblemen zijn bij de clubgeboorte ingebakken.

In het debuutseizoen 1985/1986 blijken reclameborden al tachtigduizend gulden meer te kosten dan voorzien, op een begroting van een half miljoen. Lange tijd lijkt het alsof de bestuurders in Emmen hun portemonnee het liefst open op

z'n kop leegschudden. 'Het waren geen rekenmeesters,' zegt clubhistoricus Dirk van der Kaap droog.

Daar twijfel je zeker niet meer aan na het lezen van zijn jubileumboek *Dromen van de eredivisie*. Pagina na pagina ellende, verliezen.

Seizoen 2000/2001: een tekort van drie ton.

Een seizoen later: 'De kas was leeg want de lasten waren 1.796.000 hoger uitgevallen dan de baten.' De gemeente springt weer eens bij, dit keer met een lening van 1,8 miljoen euro.

In 2012 lijkt het echt afgelopen. Ondernemer Ronald Lubbers, een vriendelijk ogende man met een rechthoekig gezicht en korte grijze stekeltjes, staat nog een keer op. Hij is al diverse keren in verschillende functies actief geweest bij de club. Lubbers, nu voorzitter, vraagt z'n jeugdvriend Wim Beekman, die net zijn C1000-supermarkten in Angelslo en Schoonebeek heeft verkocht, of hij de club eens wil doorlichten. De 46-jarige Beekman is net vertrokken van dat gesprek als z'n telefoon gaat. Of hij geen directeur wil worden?

Langzaam verandert er iets. Er komt een vijfjarenplan. Na een fase van streng saneren volgen geleidelijk betere prestaties. Vanaf 2014 plaatst FC Emmen zich ieder jaar voor de competitie. Zou het dan toch?

Droom komt uit

Rotterdam, zondag 20 mei 2018. Emmen is als zevende geëindigd in de Jupiler League en heeft ternauwernood de play-offs bereikt. Daarin haalt het de finale tegen Sparta. Nog één zege en FC Emmen promoveert. Het gaat zoals vaker. Sparta komt op voorsprong. Nog voor rust zorgt de onvermoeibare middenvelder Michael Chacon voor nieuwe hoop met een rake schuiver vanaf een meter of tien: 1-1.

Na krap een uur spelen dribbelt aanvaller Cas Peters met de bal aan zijn voet naar de rand van het strafschopgebied. Voor hem staat een Spartaan. Aanvoerder Anco Jansen ziet dat zijn teamgenoot in de problemen komt en laat zich terugzakken.

Peters speelt over de grond naar Jansen. De spelmaker staat een meter of twintig van de goal.

De eerste stap die Jansen zet, lijkt eeuwig te duren, alsof z'n lijf gepijnigd wordt bij de gedachte aan een sprint met bal. Z'n hoofd werkt gelukkig een stuk sneller. De Zwollenaar ziet een opening en zwaait zijn rechterbeen hoog op voor een schot. Goal. 1-2. Jansen trekt een sprint als een bezetene. De overgetalenteerde en soms wat te zware sterspeler zal eigenlijk het hele komende seizoen laten zien dat hij het nog kan.

Op de perstribune stuiteren radioverslaggevers René Posthuma en Niels Dijkhuizen van RTV Drenthe zo'n beetje uit hun stoel.

Posthuma: 'Jaaaaa. Jaaaaa. Anco Jansen. Anco Jansen. Eén tegen twee FC Emmen. Anco Jansen schiet Emmen, wellicht – even rustig nog – naar de eredivisie.'

Jansen geeft even later ook nog de voorzet waaruit Alexander Bannink 1-3 scoort. De Drentse radiomannen zijn nu helemaal door het dolle heen.

'Jaaaaa! Het is binnen! Het is binnen! Het is binnen! Het is klaar!' gilt Niels Dijkhuizen. 'Wat een aanval! Jahaha! Wat een prachtige goal! Eredivisie! Voor het eerst voor FC Emmen! Hohohoh! Dit kan niet meer fout. Sparta jongens. Sparta jongens. Moet er drie maken. Drie maken. Dat gaat niet lukken. Dat gaat niet lukken. We gaan feesten vanavond. Ongelooflijk René: we gaan naar de eredivisie.'

Wat één overwinning allemaal teweegbrengt. Voorzitter Ronald Lubbers springt trainer Lukkien in de armen nog voordat de wedstrijd voorbij is. De komende maanden moet de transportondernemer niet meer denken aan overleven, maar aan groei. Hij moet het trouwens wel een week zonder zijn Bentley doen. Die had Lubbers aan Anco Jansen beloofd bij promotie.

Emmen-directeur Wim Beekman heeft tranen in zijn ogen en voelt zich dolgelukkig. Met de promotie is zijn doelstelling gehaald.

Verdediger Tim Siekman kijkt wat verbaasd toe. De Em-

menaar begon vandaag nog op de reservebank, maar staat over een paar maanden in de basis in de Arena. Op de tribune is Dirk van der Kaap, de trouwe clubschrijver, zowat de enige die níét springt.

Eigenlijk wordt voor iedereen alles anders, na dat doelpunt van Anco Jansen. Radiocommentatoren René Posthuma en Niels Dijkhuizen mogen hun vrolijke gekibbel volgend jaar in de eredivisie laten horen. De fans mogen eindelijk dansen en zingen, dat zullen ze nog een jaar lang.

Trainer Dick Lukkien springt met zijn voeten ongewoon hoog van het gras. Springen: de Veendammer zal het de komende maanden nog veel vaker doen. Dat. En een heleboel huilen.

Aan de rand van een foto, kort na het laatste fluitsignaal genomen, staat een boomlange reservekeeper. Bijna niemand weet nog dat hij Kjell Scherpen heet. Welk verdriet hem en zijn medespelers wacht, weet hij nog niet. Nu weet niemand in Emmen nog iets.

Schok in Drenthe

De provincie Drenthe staat op z'n kop. Op de viaducten boven de snelweg wachten Drenten massaal op hun helden. Dronken spelers springen met ontbloot bovenlijf in het rond, lam lallend in de microfoon van RTV Drenthe, dat meerijdt in de bus. 'Het leek wel een amateurelftal,' zegt een oude fan vol afschuw in zijn stem.

Maar geef ze eens ongelijk.

Het Raadhuisplein in Emmen stroomt vol na de zege. 'Wat een feest,' zeggen de supporters. Dat is Drents voor 'ik-ben-nog-nooit-zo-alle-jezus-blij-geweest-en-dronken-en-gelukkig-en-ja-wat-niet-eigenlijk'. Voor even kijken ze vrolijk bij de gedachte aan het feest. 'Er waren 17.000 man,' zegt de marketingman van de club met trots, 'net zoveel als bij Groningen toen die de beker wonnen.' De ondertoon – hoe kan dat veel

grotere Groningen nu zo'n klein groepje op de been krijgen – is niet verholen.

Het feest wekt verbazing bij de outsiders: dat Emmenaren zó uit hun dak kunnen gaan!

In de rij voor een seizoenkaart

Er komt een soort storm op de club af.

Ben Haverkort kan zijn ogen niet geloven. De directeur van FC Emmen gaat zo vroeg in de ochtend van 23 mei nog even naar de sportschool tegenover het stadion. Hij geniet nog een beetje na van het promotiefeest, nu drie dagen geleden. De voormalige scheidsrechter heeft nog nooit zo veel springende Emmenaren gezien. Haverkort speelde begin jaren negentig zes seizoenen in Emmen, meestal voor half lege tribunes of erger. Sinds een jaar vormt hij samen met Wim Beekman de tweekoppige directie van FC Emmen. Straks gaan de seizoenkaarten in de verkoop. Hij is benieuwd hoe het zal gaan.

De directeur scant het parkeerterrein. In de verte ziet hij een man voor het stadion zitten, luchtbedje in de aanslag. Haverkort gaat naar hem toe. De kerel zit er al vanaf half drie die ochtend. Haverkorts stem slaat bijna over van verbazing als hij er later over vertelt.

FC Emmen is opeens het populairste vermaak in de stad. Achter de man in het stoeltje volgen snel honderden Emmenaren. De rij slingert over het parkeerterrein. En zij zijn niet de enige belangstellenden. Duizenden mensen proberen tegelijk in te loggen. De twee clubcomputers kunnen de gigantische vraag niet aan. De verkoop stukt. Onder de mensen in de rij ontstaat onrust. Zal het wel goed komen? Samen met de financiële man gaat Haverkort naar buiten. Wat de mensen buiten niet weten: er zijn al kaarten voor ze geblokkeerd. De bestuurders spreken de menigte toe. De rust keert terug. Emmen verkoopt ruim vierduizend seizoenkaarten in goed een half uur tijd. Het stadion zal iedere thuiswedstrijd uitpuilen met ruim achtduizend supporters. Vorig seizoen zaten er net drieduizend fans per wedstrijd.

In de daaropvolgende weken blijft het een gekkenhuis in Emmen. Clubmedewerkers kunnen in de zomer normaalgesproken lekker rustig aan doen, maar dit jaar niet. Verloven zijn ingetrokken. De stress sijpelt stadion De Oude Meerdijk binnen. De lichten in de krappe kantoorruimten van het stadion branden regelmatig tot na middernacht.

Na twee weken is de euforie geluwd. De Drenten kruipen snel weer terug in hun veilige schulp, alsof ze geschrokken zijn van hun eigen uitbundigheid. Dronken spelers, laaiend enthousiast publiek, lange rijen voor de kassa's in de dagen na de promotie: het werd ook allemaal wel wat erg dol.

De promotie lijkt voor sommige Emmenaren niet zozeer een bron van diepe vreugde, alswel de opening van een oude wond. Alle verdriet en pijn van jarenlange miskenning komen bij die groep nu naar buiten. 'Ik ben d'r bang veur,' zeggen ze met een zuinig gezicht, vooruitkijkend op een zware degradatiestrijd. De antwoorden zijn weer net zo kort en afgemeten als voor het feest.

Wat rest is geen jaar lang feest, maar vierendertig keer een hard gevecht tegen – vooral – het westen. De promotie is geen pleziertje, maar een zware taak.

'Nu kunnen de mensen eindelijk eens zien dat Emmen geen dom dorp is, maar een echte stad,' zegt een lokale restauranthouder met een mengeling van trots en venijn in z'n stem.

De Nederlandse pers springt massaal op het Drentse feel-goodverhaal. Ikzelf als geen ander. Bij NOS Sport wordt enthousiast gereageerd op mijn voorstel om een serie filmpjes over de club te maken. Ik probeer de marketingman van de club te pakken te krijgen. Na twee keer aandringen belt Marc Timmer terug. Zijn stem klinkt wat vlak, maar niet onvriendelijk. 'Stuur mij een mail. Het is erg druk. Over een uur kan mijn agenda voor volgende week vol zitten,' zegt hij droog. Of ik Wim Beekman ook in de mail wil zetten.

‘Wie is Wim Beekman?’ vraag ik.

‘Dat is de directeur,’ zegt Timmer.

In afwachting van de officiële reactie op mijn verzoek open ik YouTube. Ik zie klappende brandweermannen. Klappende schoolkinderen. Klappende jeugdvoetballers. ‘Emmen!’ roepen ze allemaal.

Henk Wijngaard komt in beeld, gitaar in de hand.

Z’n mond gaat open. Het stadion van Emmen zou erin passen.

Henk zingt hard het refrein van het clublied:

‘Rood-wit-rood-wit-rood-wit aan de bal. Dat is Emmen!’

Woensdag 6 juni 2018

Bellen met de clubarchivaris

Emmen mag dan een vrij lege prijzenkast hebben en een wat dunne historie, maar er is wel een clubhistoricus: Dirk van der Kaap. Hij is gepensioneerd journalist van de voormalige *Drentse Courant*. Al jaren tikt hij stukjes voor de clubwebsite en voor regionale bladen en houdt hij alle statistieken bij. Het lijkt dé man om te bellen als ik deze club beter wil leren kennen. Zonder over te gaan wordt de telefoon opgenomen.

Ik hoor een naam, onduidelijk uitgesproken.

‘Is dit Dirk van der Kaap?’ vraag ik.

Geïrriteerd bevestigt hij dat.

‘Ik hoorde dat je alles weet van FC Emmen, van de statistieken.’

‘Dat klopt,’ zegt hij nog ietsje aangebrander. ‘Maar ik ben niet meer nodig.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik heb drieëndertig jaar iedere wedstrijd gezien, maakte de wedstrijdverslagen, de presentatiegids, maar het moet allemaal professioneler. Ik ben slachtoffer van de vooruitgang.’

Dirk van der Kaap blijkt met die woorden door de club aan de kant te zijn gezet.

Erg veel zin om mij te helpen heeft hij niet.

‘Het is verleden week gebeurd. Ik zag het niet aankomen. Ik moet het allemaal nog even verwerken.’

Ik wens hem daarbij veel sterkte.

Donderdag 7 juni 2018

De eerste aanwinst: Jason Bourdouxhe

Het stadion heeft van een afstandje de uitstraling van een flinterdun decorstuk in een matige soap. Alsof je je ieder moment na de voordeur kunt omdraaien en je dan realiseert dat de achterkant alleen maar donker karton is.

Messi speelde er. Fifa-baas Blatter ging er op bezoek. Het grote Barcelona van 1992 kwam er net na het winnen van de eerste Europacup langs met Crujff, Stoitchkov en Koeman. De Oude Meerdijk werd meer gedefinieerd door de tegenstanders dan door de club zelf.

De Kuip. De Arena. Zelfs De Galgenwaard in Utrecht. Dat zijn gebouwen. Met een wirwar aan gangen, roltrappen.

De Oude Meerdijk is... ja... anders. De toegangsdeuren lijken op die uit een gemiddelde sporthal. Als je op de drempel staat en je hoofd iets naar rechts draait, kijk je dwars door het gebouw naar het hoofdveld. Van voordeur naar hoofdveld is het misschien vijftig passen lopen.

Het klimaatsysteem op deze hete junidag: de deuren tegen elkaar openzetten.

Marc Timmer loopt de krappe hal van het stadion binnen. Hij ziet er fris uit voor iemand die tachtig uur in de week werkt. Goed getrainde spieren pulseren onder een kort shirt.

Hij heeft weinig tijd.

‘Er komt zo een nieuwe speler.’

‘Wie is het?’ vraag ik nieuwsgierig.

‘Ik heb geen idee.’

Zonder te lachen loopt hij weg.

Aan een witte tafel in de keuken van FC Emmen zit een fotograaf in korte broek. De huid van zijn gezicht is stevig gegroefd en erg bruin voor de tijd van het jaar. Hij draait een lens op zijn toestel.

Door de open deur aan de overkant van de keuken zie ik